

проїздом, харчуванням, проживанням присяжного на час судового розгляду, покриваються за рахунок державного бюджету.

Незважаючи на ряд недоліків, інститут суду присяжних повинен широко застосовуватись у кримінальних провадженнях, адже це дозволить підвищити рівень довіри населення до суду, правової культури, а також поваги до держави, зменшити рівень корумпованості судової влади.

Деякі аспекти допустимості використання інформації, отриманої у ході оперативно-розшукової діяльності, в якості доказів у кримінальних провадженнях за фактами незаконного обігу наркотиків через призму міжнародного досвіду

Кротюк А.М., здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права НАВС

У сучасних умовах прояву якісно нового організованого, міжрегіонального і навіть міжнародного характеру наркобізнесу, існує реальна загроза не тільки правопорядку, але і безпеці держави в цілому. Тому питання використання інформації, отриманої в процесі здійснення оперативно-розшукової діяльності (далі - ОРД), в якості доказів при доказуванні вини в кримінальних провадженнях за фактами незаконного обігу наркотиків, є дуже актуальним.

На сьогоднішній день, залишається проблема перекваліфікації кримінальних проваджень за фактами незаконного обігу наркотиків, вчинених організованими злочинними групами наркоділків, на менш суспільнонебезпечні, що зумовлено не лише недосконалістю норм матеріального права, а й певними складнощами процесу доказування вини осіб причетних до незаконного обігу наркотиків, саме по цих категоріях проваджень.

Оперативно-розшукова інформація може і повинна активно використовуватись слідчим у процесі доказування вини наркозлочинців у кримінальних провадженнях відповідної категорії. Допустимість такого використання, насамперед, зумовлена саме спільністю методів пізнання в оперативно розшуковій і кримінально-процесуальній діяльності. Шляхом допустимості використання такої інформації в кримінальному процесі ідуть багато країн світу, що мають справу з організованою наркозлочинністю, у боротьбі з якою звичайний процесуальний механізм найчастіше запізнюється, не дозволяючи вчасно і повно знайти і зафіксувати фактичні дані, необхідні для розкриття злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків.

Наприклад, у США результати негласної поліцейської діяльності більшістю судів розглядаються як докази. Поліцейське спостереження є одним зі способів розшуку і збирання доказів (допускаються свідчення поліцейських, що робили тасмне спостереження, а також зроблених ними фотографій та відеозаписів). У 1968 р. був прийнятий Закон про контроль над злочинністю і забезпечення поліцією прослуховування телефонних розмов і перлюстрації кореспонденції з наступним використанням зібраних даних в якості доказів по кримінальних провадженнях. В Англії в процесі досудового розслідування кримінальних проваджень поліція застосовує сучасну електронну звуко- та відеозаписуючу апаратуру. Суддівський ордер на використання такої апаратури у Великобританії ніколи не вважався необхідним. Але варто наголосити на тому, що в англійському судочинстві усе досудове слідство у кримінальних провадженнях теоретично виявляється поза кримінально- процесуальною формою, здійснюється в спеціальних для англійського

кримінального процесу умовах майже повної відсутності процесуальної регламентації. У кримінальному судочинстві Німеччини поширена доктрина помірнього застосування таємного звукозапису. У якості головної підстави, що виправдує дії поліції, використовується концепція так званого переважаючого інтересу. Відповідно до цієї концепції, провадження таємного звукозапису, фотозйомки і їхнє використання в якості доказів вважаються припустимими, якщо зважування блага і шкоди приводить до висновку про наявність переважаючого інтересу. У 1993 році в КПК Німеччини був включений ряд параграфів, норми яких регулюють застосування негласних методів ОРД. Такі міри, як негласне фотографування, замальовка, негласне прослуховування, звукозапис приватних розмов громадян, застосування особливих технічних засобів для негласного спостереження, поліцейське спостереження, провадяться тільки на основі розпорядження судді, а у випадку невідкладних слідчих дій - прокурором, але з наступним суддівським підтвердженням протягом трьох діб. У сучасний період кримінально-процесуальне законодавство Німеччини кримінальних провадженнях про тяжкі злочини пішло по шляху процесуальної регламентації ОРД.

У цьому контексті необхідно відзначити, що країнам західної ринкової економіки притаманна теорія вільної оцінки доказів. Джерело отримання інформації втратило своє виняткове значення. Суддівське переконання, таким чином, значною мірою формується не на підставі об'єктивних фактів, а під впливом різних вражень і суб'єктивістських поглядів судді.

Треба визнати, що досвід кримінальної поліції західних країн містить чимало елементів, що при творчому підході можуть бути корисними в удосконаленні кримінально-процесуальної та оперативно-розшукової діяльності органів внутрішніх справ України. Але, з іншого боку, оперативні відомості, отримані поза процесуальних вимог, не мають такої достовірності, яку забезпечує доказам кримінально-процесуальний порядок їхнього одержання. І в цьому контексті дискусійним є питання про нормативне закріплення оперативної інформації в системі фактичних даних у кримінальних провадженнях.

Слідчий як суб'єкт кримінального провадження

Лисецький О.О., ад'юнкт кафедри кримінального процесу НАВС *Науковий керівник*: заслужений юрист України, кандидат юридичних наук, доцент *Письменний Д.П.*

Державна функція боротьби зі злочинністю у межах кримінального процесу трансформується у кримінально-процесуальний напрям діяльності, яким є функція кримінального переслідування.

Реформування кримінально-процесуального законодавства, яке відбулося в Україні, створює необхідні передумови функціонування правової, соціальної держави й забезпечення додержання процесуальних прав учасників кримінального провадження. Відповідно до статті 2 КПК України, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства й держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного і неупередженого розслідування й судового розгляду, щоб кожен, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений,